

**18. Mezinárodní festival
dokumentárních filmů
Ji.hlava**

23 → 28
10 | 2014

**Továrna
Ji.hlava**

www.dokument-festival.cz ✕

Tisková zpráva

Ji.hlava představila významné hosty a továrnu coby vizuální i společenský fenomén

Tisková zpráva / 16. 9. 2014

Ve stylovém prostředí restaurace Továrna na iluze odhalil Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava program několika výrazných sekcí i důležité zahraniční hosty, kteří přijali pozvání na festival, jenž se koná od 23. do 28. října 2014.

Ji.hlava letos opět v sekci Fascinace uvede výjimečné experimentální dokumenty, včetně novinek z Asie, které se v Evropě představí vůbec poprvé. Fascinace, ale též další programové sekce, se zaměří i na vizualitu a historii továrny, včetně slavných československých předválečných i poválečných podniků.

Retrospektivou prakticky neznámé rané tvorby Alaina Resnais vzdává festival hold letos zesnulému tvůrci francouzské nové vlny.

V rodinné porotě Fascinací letos zasedne slavný rakouský experimentátor Peter Tscherkassky se svojí ženou, španělský solitér Albert Serra přijede představit unikátní projekt světového formátu Filmové korespondence. Tradičně jediným porotcem soutěže světových dokumentů Opus Bonum bude iniciátor žánru dokudrama, srbský dokumentarista a pedagog Želimir Žilnik.

Je již tradicí jihlavského festivalu, že jeho tiskové konference probíhají na místech vnitřně souvisejících s festivalovým programem nebo festivalem samotným. Proto se ty předchozí konaly například v trezoru ČNB, když byla dominantní tematická sekce festivalu věnována dokumentům mapujícím i analyzujícím finanční krizi, v domácím prostředí režiséra a producenta Filipa Remundy, aby i novináři zažili voyeuristický pocit samotných tvůrců, kteří s kamerami pronikají do bytů svých filmových postav, či v ateliéru Juraje Horvátha, který od roku 2001 udává svým výtvarným pojetím naladění celého festivalu.

Továrna na dokumentární sny

Protože je ústředním motivem 18. ročníku Továrna, rozhodli jsme se vás pozvat do půvabné restaurace Továrna na iluze, která věrně ilustruje idylu a bezstarostnost českých hraných filmů třicátých let. Zatímco za dveřmi kinosálů probíhá hospodářská krize a svět se blíží druhé světové válce, plátna českých kin září úsměvy a milostným objímáním.

„Roli dokumentárních filmů je upozorňovat na iluze a mýty, kterým – často i rádi – podléháme,“ poznamenává ředitel festivalu Marek Hovorka, *„Filmy uváděné v programu jihlavského festivalu vždy více pochybují, než vytvářejí či nahrazují jednu iluzi druhou. Zároveň ale víme, že dokumentární filmy umějí snít. I proto znělo jedno z našich předchozích zvolání "Snít dá práci".“*

Odchod dělníků z továrny, minutový film bratří Lumiérů, patří k samotným počátkům dějin kinematografie. Lumiérové tehdy stáli u zrodu realistické linie filmové tvorby, z níž vzešel i dokumentární film. A továrna na sny, jak se přezdívá Hollywoodu, signalizuje, že umění, které se zrodilo na přelomu století, je v mnohém odlišné od ostatních uměleckých druhů. Film odjakživa stojí mezi uměním a průmyslem a jde zároveň o umění, v němž se vedle idejí tvůrců odráží i vědecko-technický pokrok.

Ji.hlava se letos nemění na malou továrnu na dokumentární sny jen kvůli atraktivnímu minimalistickému vizuálu, o který se tradičně postaral výtvarník Juraj Horváth. Továrnu vnímáme jako mnohovrstevnatou společenskou i kinematografickou metaforu, která umožňuje dotýkat se z různých úhlů pohledu proměn společnosti i filmového průmyslu. A nejen toho filmového.

Továrna v naší minulosti i jako vizuální fenomén

Ve třech programových blocích věnovaných tématu továrny se odráží dlouhodobé přesvědčení Ji.hlavy, že při zkoumání jakéhokoli fenoménu je třeba se se stejnou pozorností věnovat obsahové i formální stránce. Jak se továrna otiskuje v naší minulosti? Jak se československý filmový průmysl věnoval vyobrazování průmyslové výroby? Lucie Česálková vybrala z Národního filmového archivu blok dokumentů, které jsou především cenným historickým svědectvím o chodu různých typů podniků, od výroby mýdla přes textilní produkci po poválečný rozvoj automobilového průmyslu. Ale jde též o svědectví o proměnách zobrazování v dokumentaristickém odvětví, které má o něco blíže průmyslu než umění.

Naopak přehlídkou proměn filmového stylu a formy je průřez továrnou v historii experimentálního filmu, který vybrala filmařka a dramaturgyně Ji.hlavy Andrea Slováková. Od jedné z prvních jízd v dějinách kinematografie z roku 1904 až do současnosti se tu ukazují proměny vizuality i trendů v experimentálním filmu. A bok po boku tu stojí filmy slavných tvůrců jako je Harun Farocki či Peter Tscherkassky i snímky od méně známých filmařů či dokonce od neznámých autorů.

Divácky atraktivní pak bude i velká sekce mapující vyobrazení továrny v současném světovém dokumentárním filmu, která bude kromě uvedení ve festivalovém programu přístupná i na stránkách portálu DAFilms.cz.

Filmové korespondence: Mezi Barcelonou, Jihlavou a zbytkem světa

Umění nezná hranic. V případě výstavy Filmové korespondence to neplatí jen geograficky. Projekt vzniklý pod záštitou Centra současné kultury v Barceloně nespojuje pouze filmaře z různých koutů světa, ale pohybuje se též na pomezí filmu, literatury a výtvarného umění. Pětice audiovizuálních korespondencí, které probíhaly vždy mezi jedním španělským a jedním zahraničním filmařem, spojuje tvůrce světového formátu, ověčené cenami z nejprestižnějších festivalů včetně Cannes či Benátek, ve velmi intimní poloze. Mezi deníkem, dokumentem, vyprávěním či experimentem tu vede tenká hranice a zároveň jednotlivé dopisy mohou sloužit jako vstupenka do myšlenkového i uměleckého světa jednotlivých režisérů, kteří často točí jak dokumentární, tak i hrané filmy – a mnohdy mezi obojím není vůbec potřeba rozlišovat.

Kupříkladu meditativní dílo **Naomi Kawase**, držitelky Velké ceny poroty z Cannes za snímek *Truchlící les*, vyniká podobně jako mnohá moderní dramata citlivým pozorováním skutečnosti a podmanivou kamerou a pomocí minima prostředků reflektuje odcizení i další problémy současné japonské společnosti.

Jihlava bude patřit k několika málo místům na světě, které projekt Filmových korespondencí prezentovaly. Pro potvrzení jejich specifické povahy se budou korespondence promítat v galerijním prostoru, kde čas ubíhá jinak než na filmovém plátně. Španělský solitér **Albert Serra** si dopisuje s argentinským minimalistou **Lisandrem Alonsem**, kontemplativní tvůrce **José Luis Guerrin**, který se prohlašuje za pokračovatele bratří Lumiérů, vede korespondenci s newyorskou legendou experimentálního filmu **Jonasem Mekasem**, **Jaime Rosales** zase píše kritickému kronikáři poměrů v současné Číně **Wang Bingovi**.

Zvláštní uvedení: novinka legendárního Errola Morrisa

Rolí dokumentárních filmů je i upozorňovat na iluze, kterým podléháme. Tento fenomén zkoumá třeba **Errol Morris ve své nejnovějším snímku *The Unknown Known***, který bude v Jihlavě uveden v české premiéře. „*Morris v něm na pozadí portrétu ministra obrany Donalda Rumsfelda pátrá, jak je možné, že přes absenci důkazů Američané společně se spojenci podnikli invazi do Iráku,*“ přibližuje režisérova novinka Marek Hovorka. „*Jedno z nejdivnějších interview, které jsem kdy dělal,*“ vzpomíná na *The Unknown Known* dnes již učebnicový režisér, známý především snímky *Tenká modrá linie* o neprávem odsouzeném člověku a o zkorumpovaném soudním systému v Dallasu, či *Mlha války*, v němž zpovídá bývalého ministra obrany Roberta McNamaru. Co ho tak překvapilo na McNamarovu kolegovi Rumsfeldovi? „*Naprostý nedostatek lítosti. Neschopnost se nad čímkoli hlouběji zamyslet.*“

„*Pro Morrisovy filmy, z nichž většina byla v minulosti uvedena v Ji.hlavě v České republice vůbec poprvé, je příznačná demytizace americké současnosti, ať jde již o válku ve Vietnamu, skandály ve vězení Abu Ghraib či právě invaze v Iráku,*“ komentuje povahu dokumentaristovy tvorby Marek Hovorka.

Experimentální Asie: objevitelská role jihlavského festivalu

Na Fascinacích, tradiční jihlavské sekci experimentálního dokumentu, lze dobře ilustrovat významnou součást festivalové politiky, kterou tvoří přibližování okrajových oblastí kinematografie do centra. I díky dlouhodobým aktivitám jihlavského festivalu se experiment ocitá v hledáčku dalších přehlídek či institucí. Ji.hlava si též zakládá na původní dramaturgii a na objevování nových jmen, což lze letos vidět na výběru experimentálních filmů z jihovýchodní Asie, které se v Evropě budou promítat vůbec poprvé. Ji.hlava se tak řadí k nemnoha evropským festivalům, jejichž dramaturgové jezdí objevovat mladé talenty přímo do Asie. Jde tudíž o unikátní příležitost seznámit se s nastupující generací korejských experimentátorů. Osobně přijede představit svoji novinku Fascinating Moments Japonec Jošiki Nišimura, kterého mohou diváci znát už z loňského ročníku.

Alain Resnais a dokumentární povaha kinematografie

„*Taková už je povaha kinematografie, že je vždy dokumentární,*“ pronesl letos zesnulý klasik francouzské nové vlny Alain Resnais, velikán světové kinematografie, jehož snímky Noc a mlha či Hirošima, má láska patří k základům moderního filmu. Ji.hlava se v rámci sekce Pocta, ve spolupráci s dramaturgem Davidem Čeňkem, rozhodla jít přímo k pramenům tvorby autora, který je známý nejen experimenty s vyprávěním a ohledáváním hlubin lidské paměti, jako je Loni v Marienbadu, ale též experimenty žánrovými. Například film Je t'aime, je t'aime sám Resnais označuje za „směs Čechova a science fiction“.

Výběr Resnaisovy převážně rané a prakticky neznámé dokumentaristické tvorby, v České republice dosud neuvedené, nabízí možnost spatřit zdroj svébytné poetiky, která překračuje hranice žánrů a uměleckých druhů. U režiséra, který se takřka po celou svoji tvorbu zaobírá tématem minulosti, se obzvlášť vyplatí ponořit se i do nejzazší minulosti jeho díla.

Na portrétech umělkyně Christine Bouteiller, malíře a kreslíře Felixe Labisse či dalšího výtvarníka Paula Gauguina se ukazuje umění filmové montáže i povaha tvorby, která touží po nemožném: překonat hranice času.

Zahraniční osobnosti v porotách: Želimir Žilnik, Peter Tscherkassky, Albert Serra

Jako každý rok má soutěž zahraničních dokumentů Opus Bonum jediného porotce. Jihlavský festival tak upřednostňuje osobnost před kompromisy, ale jde také o akt důvěry. Letos se tímto nekompromisním hodnotitelem stane **iniciátor dnes velmi populárního žánru dokudrama, srbský filmař a pedagog Želimir Žilnik**. „*Neskrývám kameru. Neskrývám před lidmi skutečnost, že natáčím a že dělám film ... Když natáčím, uvědomuji si, že do jisté míry zrazuji skutečnost, která se mi nabízí,*“ načrtává Žilnik na pár řádcích povahu i problematiku dokumentaristické tvorby. Tento pokračovatel tradice cinema verité i newyorské avantgardy, ale též dědic linie specifického srbského humoru i společensky angažovaný tvůrce bude mít v Jihlavě masterclass a představí též své krátké filmy.

Jedním z nich je Crni film, v němž režisér pozve domů šest bezdomovců, čím nepřekvapí jen svou ženu, ale též vládnoucí struktury, které hlásají, že se stát umí o všechny postarat.

Další hravou „vzpourou“ vůči zažitým festivalovým konvencím je porota experimentální soutěže Fascinace. Není jednočlenná, ale rodinná. Letos přijede mistr práce s found footage **rakouský experimentátor Peter Tscherkassky**, schopný nalezený archivní materiál hravě přeměnit třeba v abstraktní horor, z něhož pocítíte nejen závrať ale i sílu samotného filmového média, a **jeho žena Eve Heller**, která je též filmařkou.

Už zmiňovaný spoluautor Filmových korespondencí **Albert Serra** se výstavy zúčastní, osobně uvede sérii vlastních krátkých filmů i režisérskou masterclass. Serra proslul nejen rozmlčováním hranic mezi dokumentárním a hraným filmem, ale též uměním nenápadných posunů zažitých společensko-historických kontextů. Don Quichote, Casanova či Drákula v jeho snímcích fungují jako abstraktní, leč o to více fascinující principy, z nichž však přesto dýchá jak hluboká melancholie, tak ryzí radost.

Více informací:

Tomáš Stejskal / 774 101 652 / media@dokument-festival.cz

Partneři a sponzoři MFDF Ji.hlava 2014

Festival podpořili

Ministerstvo kultury ČR
Státní fond kinematografie
Statutární město Jihlava
Media Programme
Kraj Vysočina
Mezinárodní visehradský fond
ROP Jihovýchod
Acción Cultural Española
Česká centra
Velvyslanectví USA
Velvyslanectví Nizozemského království
Velvyslanectví Státu Izrael
Francouzský Institut v Praze
Velvyslanectví Norského království
Polský institut v Praze
Dánské velvyslanectví

Exkluzivní TV partner

Česká televize

Hlavní mediální partneři

Český rozhlas
Lidové noviny
Respekt

Oficiální festivalový vůz

Hyundai / AC Rozkoš

Oficiální přepravní partner

TNT

Partneři industry programu

Asociace producentů v audiovizí
Skupina ČEZ
MEDIA Desk Česká republika

Partner Inspiračního fóra

HBO Europe

Spolupořadatel industry sekce

Institut dokumentárního filmu

Partnerský projekt

Doc Alliance Films

Partneři

Automotive Lighting
Toshiba

Regionální partneři

Ammeraal Beltech
Chesterton
Gold Crystal
Javab
Kronospan
Lobkowicz
Mokov
Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě
PSJ
Sberbank CZ
Sepos
Yashica s.r.o., reklamní agentura

Oficiální dodavatelé

Ackee mobile applications / APP4FEST
BM Vinařství
Exit112
Fruko Schultz
ICOM transport
Mitech
M-soft
Student Agency
Tonera
Xanadu Catering

Internetová mediální partneři

aktuálně.cz
ČSFD.cz

Mediální partneři

Advojka
A2larm
Art & Antique
Cinema
Cinepur
Film a doba
His voice
Host
Iluminace
Literární noviny
Nový Prostor
Plakát s.r.o.
Rádio 1
Revolver Revue
Xantypa

Regionální mediální partneři

Jihlavské listy
Jihlavský deník
Hitrádio Vysočina
SNIP & CO

Zahraniční mediální partneři

Film New Europe / Kinečko / Kino Ikon